

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
2 Septembrie st. v.
14 Septembrie st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 36.

ANUL XX.

1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

N'a uđi tu...

Auđi tu din depărtare
Un glas de privighetóre?
Aşá jalnic el suspină,
Arborii incet se 'nclină
Şi ascullă visători
Cântul dulce, până 'n dor.

Şi-acel cântec tainic spune
De ore dulci şi nebune,
Când uitând întréga lume,
Fericiri fără de nume,
Intr'un dulce sărutat,
Impreună am gustat.

Au trecut ani ore-o mie!
Ori mai mult încă să fie.
De-atunci decând ne-am iubit!
Fost-au un vis fericit!
Şi cocoşul a cântat
Şi din vis ne-am deşteptat!

Matilda Poni.

Logofétul Baptiste Veleli.

Episod istoric din secolul XVII.

(Urmare.)

Bietul Vornicul, care, o clipă înainte, în culmea furiei şi-a indignării ştergea sudori reci de pe nalta sa frunte, el, la cuvântul de copilăş, simţi leşinând din inima lui şi furie şi idignare; suvenirul copilăşilor sei se deşteptă, o amară disperare şi oboselă i cuprinseseră sufletul, încât el nu mai avu putere să ţină sine(ă) în mână; ea cădu pe podelă târind cu densa cea mai de pe urmă schintee de mânia din inima lui, şi ca un om ce se ingrozesc de fapta ce eră să facă, işi ascunse cu durere capul în mânilé sale ce(ş) puternice.

— Am trecut'o la réboji şi pe muierea ta! — urlă de odată la feréstră, pe din afară, un glas care deşteptă ca cu o lovitură de pumnal, pe bunul Lupu.

Baptiste nu mai eră în câmară. Ca fulgerul el profitând de abaterea lui Lupu se şi răpeşise afară.

Acum fugiá spre curte în fuga mare, neatingënd pá-méntul şi resturnând pe toţi cei din calea sa.

— Stái Cápitane! Aidem! sórele-i sus, — strigă un seimen, care eşi de sub gârliciu(ş) unei pivniţe şi mi-ş inceleştă braţul seu de fer asupra braţului lui Lupu, care se pregătiá, în renáscuta sa furie, să urmeze după Veleli.

— Ai dreptate! — răspunde el, simţindu-şi inima sa în prada selei de resbunare şi a datorinţilor ce nobilul seu suflet i impunea; ai dreptate! înainte de tóte moşia! Şi încălecând pe roibul ce-i presentá seimenul, dispărú ca o săgétă, avënd pe seimen dinapoia sa.

CAPUL VI.

Una din dílele cele frumoşé ale Moldovei.

Câteva ore după acésta, pe când sórele se rădicase de vr'o patru sulíţi dela orizon, Lupu eră érăşi cu ai sei, pe cari-í párasise dând de Gurdă, carele, seu de frica săgeţei, seu din indemnul a cătoru-va rubiele, i dăduse scrisórea, prin ajutorul căreia ticălosul Veleli sperá să isbândescă în mărşavele sale planuri.

Ce mărétă şi imposantă adunare găsim noi acuma, nu mai mult în pădure, dară în şesurile şi culmele ce se întind între ea şi politia Domnescă. Ce mare de capete incununează sórele cu aurósele lui rađe!

Índatá după sosirea lui Lupu, carele eră aşteptat, semnalul de purcedere se dá, ér acesta poruncesce mai întéiu să se facă rugáciuni. Un preot bétrán incepe sfinţirea apei. Sórele aurind albele barbe ale bétránilor boeri, lucirea scipitóre a sineţelor, a topórelor, a cóselor, solemnitatea cântárilor religióse, făcea din acésta adunare ca nişte legióne ceresci cântând mărirea copilului din Vitleem, cântând dreptatea şi pacea, pe care ele aveau să le restatornicescă în lume şi să le resbune. După mántuirea ceremoniei, după ce apa cea sántă plouă ca o plóie de aur asupra capetelor grame(ş) şi se sărută crucea, Lupu inorându(ş)e şirul trupelor; apoi de pe tulpina unui arbore resturnat, el grăiesce aşá:

„Boeri dvóstre şi ómeni buni! Dđeu ne-a adunat pe noi toţi aicea, ca să ímplinim voia lui: să restatornicim dreptatea şi puternicia moşiei nóstre! Boeri şi fraţi! scopul nostru e sánt! Dđeu ne va povétui să scăpăm moşia din ghiarele asupritórilor, el ne va ajutá să spélám petele ce acelea au impus numelui multora din noi! „In tine, Dómné, am nádéjduit, şi a tremurat duşmanul meu!“

— Să mórá! să mórá Iliáš, — urlă şirurile, intrerumpënd pe Lupu.

„— Ascultaţi! — urméză Vasile, — ascultaţi:

Ddeu nu vré mórtea pécãtosului ; cruțare, fraților, până și pentru Iliș ! o cer dela voi, o cer in numele lui Ddeu, carele in altfel nu va binecuvântã silințele nóstre . . . *

— Ce-i de făcut darã ? — întrebã mai multe glasuri.

— Sã cãtãm a face tóte cu binele. Sã mergem, boeri, cu toții la Iliș și să-i spunem din partea țerii ca să ẽsã din scaun ; ẽr decã nu va vré, decã va avé nebunã a face amenințãri, atunci, boeri și frați ! sângele carele se va vërsã fie asupra lui și a némului lui ! Ddeu ne va ajutã ! . . . Cãt pentru mine, sângele meu, de va trebui, gata voi fi a-l vërsã, decã eu prețul lui se va puté, cruțãnd bratele vóstre numeróse, care atãt trebuesc moșiei, sã se dobãndescã mãntuirea ei . . .

— Așã, așã ! — strigã mii de glesuri ; — sã mórã atunci asupritorul !

— Sã mórã Veleli și toți ceilalți ! — urlã alte șiruri.

— Sã mórã atunci necinstitorul numelui meu ! — strigã și Lupu.

La acest strigãt toți boerii se indesuirã in giurul lui, cerënd sã se esplice, ce insemnãzã strigarea acẽsta. El le arëtã scrisórea sciutã, le o citi, le spuse vorbele grozave, ce Veleli i trimise fugind, cu câteva ore mai in urmã . . .

— Sã mórã Veleli ! Sã mórã ! — strigã toți boerii infuriați la auđirea acestora.

— Sã mórã Veleli ! — strigã Lupu ; — dar, boeri, decã va vré cu binele sã pãrãsescã moșia ?

— Ce ȓici ? — intrerupserã cãți-va boeri ; — dar pãta numelui teu ?

— Fie ! numele meu va remãnẽ pãtat. Eu voi cãtã prin alte mijlóce sã șterg acea pãtã, — adause el, posomorinda-și privirea ; — dar el va trãi ! . . . Aicea nu sũnteți adunați sã rãsbunați pe un singur om, ci sã mãntuiți moșia întregã. De veți puté face acẽsta fãrã vërsare de sânge, cruțãți nu numai pe Veleli și pe Iliș, dar și pe toți ceilalți . . . Astfel Ddeu ne va ajutã de apurarea ! . . . Acum, boeri și fraților, aidem ! Timpul trece . . . și fie-care minuta ce perdem in deșert este o armã ascuțitã ce am puté da in mãna asupritórilor nóștri ! . . . Aideți boeri ! Aideți bãeți !

Buciumele rãsunarã. Strigãtele de urã și tropotele cailor clocotirã ancã multe minute in codri, dupã purcederea glótelor.

CAPUL VII.

Grecii.

E timp acuma sã ne inturnãm in cãmara acea din curțile domnesci, in care am lãsat pe Iliș. Veleli, care scãpase fugind de furia lui Lupu, alergase sã vestescã lui Vodã, cã rebelii, de cari ieri il inșciințase, sũnt aproape de tãrg, au inceput a se ivi fãțiș.

La auđul acestei știri Iliș inșpãimãntat, ca și cãnd ar fi vëduț ridicatã vr'o armã gata d'a cadé d'asupra capului lui, palid ca cera galbenã, cu glasul mai de tot stins, intrebasese pe Veleli, ce-i de făcut ?

Veleli stãtuse pe gãnduri. „Sã aștepti, Mãria ta“, — respunse el apoi ; — sã aștepti ca sã veđi nu-i puté sã-i liniscești cu cuvãntul — ori cu frica . . .” De cumva te vor lãsã, — adãugea el, — in sine, de cumva te-or lãsã in tron, m'oiu inturrã și eu ; de nu . . . voiu stã pãnã atuncea in loc sigur.

— Sã aștept ? dar ȓilele mele, dragã Veleli ?

— O ! ei n'or cutezã ! Ș-apoi, mai la urmã, intr' un noroc ! . . .

— Rãmãi dar și tu cu mine, dragã Veleli . . . Sã știi cã de-oiu scãpã și din cursa asta, am sã te fac omul cel mai mãrit . . .

— Mai bine cel mai bogat . . .

— Fie ! așã darã remãnem ?

— Hã ! . . . adecã . . . Mãria ta . . . eu cred cã . . . mai bine . . .

— Ce ? și tu Veleli vrei sã me pãrãsesci ? Tu tremuri mai tare decãt mine, numai chiar la ideea de a remãnẽ . . .

— Mãria ta, veđi cã ei pot sã me omóre . . .

— E bine, dar ei pot sã me omóre și pe mine !

— Așã . . . numai ei pe Mãria ta pot sã te . . . omóre . . . darã pe mine . . . Veđi Mãria ta . . . ar fi mare pãcat sã mor tocmãi acum cãnd am doue trei pãrãluțe . . .

— Apoi ce-i de făcut ? . . .

— Eu unul, știu cã fug, fug unde m'or duce ochii . . .

— Sã fugim, sã fugim ! cã nu-i de șuguit cu ȓilele . . .

— Cum ? Mãria ta, vrei sã fugi ?

— D'apoi bine, ce ? ȓi-ai schimbat otãrirea ?

Șiretul și mãrșavul Veleli vëdu cã nu erã chip de a face pe Iliș sã rãmãie. Scopul pentru care el ar fi poftit acẽsta, cetitorul cred cã l'a ințeles acum din convorbirea lor.

— Sã fugim darã, sã fugim ! . . . și cãt mai curãnd, — respunse el apoi dupã o micã pausã. Oh ! Mãria ta ! dar unde vom mai gãsi o țerã binecuvãntatã și bogatã ca asta ? — adause el suspinãnd.

— Așã, dragã Veleli . . . unde voiu mai gãsi o țerã unde sã fiu Domn și in mãrire . . . Dar s'a sfãrșit, Veleli ; ȓi unui idicliu sã spunã sã mi se gãtescã rãdvanele . . .

— Dar odórele le lași aicea, Mãria ta ?

— Sã le stringem, Veleli . . . Aide, ajutã-mi !

Apoi Vodã aduse din mai multe cãmãri tot ce gãsi de preț ; fãcũ mai multe legãturi grele din ele, implũ mai multe pungi cu banii ce avea gata ; apoi, dupã ce le pecetlui : „Acuma, Veleli, poȓi sã ȓici sã mi se gãtescã rãdvanul“.

— Dar cu pungile ce sã faci, Mãria ta ? — întrebã ministrul, neputẽndu-și deslipi privirile dela ele.

— A ! chiamã pe cineva sã le dau sã le așede in rãdvan . . .

— Cum ? și Mãria ta ai face una ca asta ? . . . sã mai știe lumea cã ai bani, ca sã-ȓi ẽsã inainte, și . . . Dã-le 'n cóce, sã le duc eu singurel. Și fãrã a mai așteptã primirea lui Iliș, ca un smeul, roș de plãcere, urcã, pe subțiori pungile și eși neputẽnd ascunde un zimbet de mulțãmire, ce se desinã in colțușorele buzei sale.

Apoi mai mult de doue ore se scurserã, și Veleli nu se mai intorcea.

De odatã Iliș auđi mulțime de pasuri pripite prin coridórele curții, și curãnd, in cãmãra unde se aflã, nãbușirã mai multe sute de greci, intrebuițați in serviciul domnesc, servicii care se mãrginiã : sã dórãm, sã mãnãnce, sã bea și sã adune avuȓi, pe cãnd indatoriile, ale cãrora nume le purtau ei, cãdeau in spelele a vr'o cãți-va moldoveni, ce mai remaseserã pe lângã curte :

— Aman ! aman ! Mãria ta, — strigã cu toții pe limba grecã, — aman ! țera s'a rescultat ! . . . Mãria ta ! . . . O sã ne mãnãnce ȓilele, cãni cãia de țerani, cã au venit veste cã strigã prin țerã ca sã mórã grecii ! . . .

Ușa se deschise de un idicliu imbrãcat in roșu și in țeran intrã tãrindu-se mai mult pe brãnci, și lãsãnd dupã el urme de sânge . . .

— M'a ucis ! . . . Mãria ta, a fugit ! . . .

— Cine a fugit ? — strigarã tot de odatã toți grecii.

— Jupânul Veleli . . .

— Veleli? cu banii mei, — strigă Domnul. A! trădătorule! . . . Și se lăsă desperat pe capetul divanului lângă care stătea în picioare.

— Veleli? — murmură érași grecii îngroziți, — Veleli ne-au lăsat! . . .

Câteva minute în cămara aceea nu se mai auziră decât bătăile cele sgomotose ale resuflării grecilor și gemutul țeranului, carele pe totă minuta se făcea mai slab. De odată niște strigăte prelungite și ca de mii de glasuri venite din apropiere, străbătură în cămară, și deșteptară, ca cu o ascuțită lovire, înmămuritele mimi ale celor de față, cari toți se repeziră spre ferestre.

CAPUL VIII.

Răsbunarea poporului.

Asemenea șiróielor celor furióse, ce răpedindu-se din munți, restorn tot din calea lor, tot ce le impedează cursul, este poporul când furia-l guvernă; atunci el nu pòte fi împedecat nici de cei mai respectați șefi ai lui, nici de gurile de tunuri, ce ar improșcă mórtea între șirurile lui, nici de baionetele ce ar resturnă șirurile naintașe, și ziduri de care se turtiau altă dată ghiulele tunului, cad sub topórele lui; temnițele în care gemeau mii de criminaliști și de nedreptățiți cad ca prin farmec, numai la amenințarea a câtor-va sute de énși din popor, cad, se prăbușesc, sub puternica lor resuflare . . .

Strigătele ce Iliăș cu ai sei auziseră erau strigătele ce vântul aducea din strigătele sélbatice, ce scotea șirurile revoluționarilor, intrați de mai multe minute în tîrg. Fruntea acestora, formată din Seimeni și boeri, eră acum aprópe de curte, pe când còda séu mai bine glòta nici intrase în oraș, întindédu-se pe acolo pe unde astăzi sînt Pécurarii și până sub Miroslava, atâta de mare eră numărul satelor ce alergaseră să mântuiescă țera.

Vr'o 50 de stánjini încă de călărit și boerii avea să ajungă la Domnie.

Când de odată un strigăt, carele se prelungi din tóte șirurile cele mai îndepărtate până aprópe de boeri, i opri pe loc.

— Să móră! Să móră! — strigă șirurile de țerani din urma seimenilor.

— Ce este acolo? — strigă Lupu; ce este acolo? Loc! Loc!

— Loc, băeți! — repetă după el șirurile de seimeni, indesuindu-se unele în altele, ca să deschidă trecétóre calului lui Lupu, carele vroia s'alerte spre punctul de unde vântul aducea strigăte sinistre, hohote grozave, sarcasme neauđite!

Curénd Lupu auđi acele glasuri mai de aprópe: „Să-i tăiem nasul!“ strigă unii. — „Ba urechile!“ urlă alții.

— Nu! să-i scótem ochii cu sfredelul! că așa a scos el ochii bunului meu! — Să-l înțepăm!

— Să-l ardem! — Degéba, băeți, că nu arde că-i vîrcolaci! ha! ha!

— Ce naiba stai atâta la vorbă, mîi Bardă? Dă-i cu măciuca 'n cap! Ha! bine! dă-mi acum urechia stângă . . . nu vreu cea dréptă, că pe cea stângă a tăiat'o el tatălui meu!

Lupu presimți o grozavă vedere și se inforă.

— Ce este, ómeni buni, — strigă el; — ce este?

— Ce? . . . nu scii? — răspund mii de glasuri: l'am găbuit ascuns într'un gârliciu . . .

— Pe cine?

— Pe tálharul carele ne-a mánecat bunul, moșia și dílele la atâția . . . Pe Veleli.

— Pe Veleli? . . . Loc! ómeni buni! loc Căpitánului Lupu!

— Loc Căpitánului Lupu! — strigă și seimenii din urmă. Dar mulțimea stăpánită de o singură idee, de resbunare asupra lui Veleli, eră surdă la asemenea poruncă, și cu urechia la pândă, ea cercă să prindă ori ce cuvént grozav ce viniá dela căți va stánjini mai departe, cuvént pe care il repetă cu o vie mulțámire, ridénd cu hohote grozave.

Calul lui Lupu își mușcă zábala și improșcă mulțimea cu țérină, în nerábderea sa. De odată un hohot diavolesc se întinde în glòta indesuită și mii de glasuri urlă:

— Míe! míe, un picioruț! . . .

— Un deget măcar, míe!

— Ochii lui, dați-mi!

— Capul! capul! să i-l pun ıcea în cósă! . . .

— Ha! ha! ha! a perit fiéra!

— E pré tárđiu, — gândi Lupu, la auđul acestor strigăte sélbatice. Și în faptă eră pré tárđiu, căci, când după câteva minute, grámada indestulată de cruda ei sete de resbunare, i făcú loc ca să trecă, el nu găsi în locul unde urmase scena, decât câteva pete de sânge! . . . Tot trupul lui Veleli, bucățit de popor cu topórele, eră împărțit pe la sute de țerani; unul avea în cósă un picior al lui, altul capul cu ochii holbați și limba între dinți . . . ista o urechiá, cela o mână!

Grozavă e resbunarea poporului, dar ori cât de grozavá arare-ori este nedréptă!

— O! nestátátóre și nici odată incredințate lucrurile luméi! cum vrăstéză tóte și turburá și face lucruri împotrívă; când cu cale este a fire frică celor mici de cei mai mari, ér cursul luméi aduce de multe ori, de este grijă celui mai mare de cei mai mici. Fericiți sînt. Craii, Impérații și Domnii, cari domnesc așa, „să nu le fie de cei mai mici nici odată slă!“.

Éta ce eugeări scóte din inima lui Miron Costin, revolta țării în contra lui Iliăș și decă spiritul seculului în care viețuía Miron, il făcuse să dícă că „cu cale este a fire frică celor mai mici de cei mai mari“, ce lecție frumósă, ce lecție nu dá el celor mari când adaugé: „Fericiți cei cari domnesc așa să nu le fie de cei mai mici slă!“.

Acuma să reapucăm narația nòstră de unde am lăsat'o.

Lupu, bunul acest suflet a căruia mánia nici odată nu ar fi mers până să întindă mort nici pe cel mai inverșunat dușman al seu, Lupu se mahní peste sémă, vedénd scenele aceste crâncene, și întorcéndu-se cătră boerii ce-l așteptá: „— Dđeu a făcut dreptatea sa! díce el: Veleli a fost bucățit de popor! . . . fie numele Domnului binecuvéntat!“

Intre aceste boerii sosiră la Domnia.

Lupu în frurtea tuturoră intră în curte; socot de prisos să spun în ce stare allară ei pe Iliăș.

— Me rog, dv., boeri, ertați-me! — strigă el, împreună cu toți Grecii, aruncându-se în genunchi.

Mai mulți boeri hohotiră la vederea porumbatecelor fețe ce schimbá aceia, dară Lupu i privi cu mánie; apoi cu blândéte cătră Iliăș:

— Dómne! — i díse el, — țera a năbușit în oraș; cu toții s'au ridicat asupra Mării tale, ca să-ți repună dílele; ascultă cum strigă în tóte părțile pe Greci!

În faptă, ostașii și poporul grámădit prin ograda Curții și pe tóte ulițele, și pe câmp, chiuia și strigá: „Dă-ne, Dómne, pe Greci!“

(Incheierea va urmá.)

V. A. Urechia.

Mai stăi vreme!

Mai stăi vreme! mai stăi și 'n loc.
Căci sborul teu me 'nghiață.
Pe-aripa ta de ce răpesci
Și scurta noastră viêtă?

Odată-așá doriau să sbori
Și greu mai puteai trece —
Și n'aveam suflet pe pământ
Ca să te pot petrece.

Și te rugam atunci plângënd:
„De ce nu mai treci vreme?
Nu veđi de dor și de urit
Cum sufletul meu geme?“

Ađi cu-o copilă am legat
Dulce tovrășié,
Cu care drumu-acestei viêtí
Aș vré in veci să ție.

Mai stăi vreme! mai stăi și 'n loc
Căci sborul teu me 'nghiață;
Pe-aripa ta tot furi, tot furi
Din scurta noastră viêtă.

Ér când la farmecile tale
Inima-mi va sta rece:
Atunci să treci, te rog să trec
Ca fulgerul ce trece!

Să mor — când n'-oi mai sci gândi
La ăile dulci din viêtă;
Când n'-oi avé simțiri 'n sîn
Și lacrimi pe față!

V. B. Muntenescu.

P o e m e i n p r o s ă .

I.

P a r a s i ț i i .

Florica vărului Sandu este-un bobocel de tran-
dafir și istețele sale vorbe me încântă. De a-
ceea mi-i dragă, ca sufletul din mine, și ea me
iubesc.

Intr'o ăi de maiu frumósă și drăgălașă, ca și anii
sburdalnicei copilării, me rógă să-i fac o flurierice de
salce. Și m'a rugat atât de duios și cu atâta frăgeđime,
că n'am putut făr s'o iau de mână și străbătënd co-
vorul peștiț de érbă, din grădina tătă-ne-meu, să merg
cu ea la vale. Ací plopi urieși și salce pletóse, privesc,
cum apa curge ací lin, ací val-vértej, dá pept bolova-
nului, ce-o 'mpedecă 'n mersul seu firesc, face ocol in
giurul unei stânce, pe care s'o delátu.e nu-i in stare,
se 'nvérte, se sucesce, pân ce se perde 'n zare, ca și
dorințele inimei omenesci.

Salcea lângă care m'am oprit, mi s'a părut mult
puternică, de aceea, scot cuțitașul și taiu o crengă ce-
am cređut, că se potrivește.

Pentru Floricuța am despoiat-o de-o podóbă. Sal-
cia trebuie c'a simțit acésta, că bórea lină, ce-i se stre-
cură printre crengi, mi se părea, că suspină. Mi-a in-
trat un ghimp la inimă! Da de-o dóre?

Durere nouă! Cógia crenguței mele, părea a fi
sleită, de loc nu vrea să se desfacă. Me uit și vėd, că
pe bėta salcie, un afurisit de soc își făcuse culcuș și-i
sugea puterile. O mică rană i-a fost de ajuns semėnței
de soc, ca ea să 'ncolțescă și să devină mare. Ii priá
hrana de-a gata, stă insé, că eră pufăcies, pe când sal-
cea, de și numai cu mari opintri putea face și ea ceva,
eră teiósă și plină de vėrtoșime.

Urėsc parasitii intocmai ca și capetele ușóre și lip-
sa de caracter, mai tare nu-i pot!

Iau socul cu rădică cu tot și-l sădesc in dunga
velei, ér rana salcii o astup cu ce-am sciut, că-i bine.

Taiu altă crenguță din salcia vecină și fac Flori-
cuții fluriericea, că eră neastēperată copila.

Peste câteva ăile iau pe Florica de mână și merg
să vėd că ce-i?! Salcia ajutată de puterea ei firească,
de a cresce, să 'mputerise, pe când socul eră ofelit și
galbėn, că nu putea trai făr pe spinarea altuia. Așá se
deprinsese.

Mi-a părut bine, că Florica mea s'a luat după
sprintenii fluturii, cu aripe poleite, și mi-a dat timp ca,
purta pe aripele ușóre ale fantasiei, să-mi croiesc câte
și mai câte visuri aurite despre multele taine, ce ur-
sita singură le scie, că ea le ține 'n póla sa și numai
pe rėnd, pe rėnd ne descopere câte ceva, ca și omul
vicién.

Gr. Sima a lui Ion.

Dilele din urmă ale pământului.

Cunósceți dvóstre acea frumósă legendă arabă
despre călătorul in veci pribég, care se ren-
torce tot la o mie de ani acolo de unde a plecat?

— Intr'una din ăile, — povestesc Kidz, căci dēn-
sul este călătorul in veci pribég, — am ajuns intr'un
oraș fórte vechiu și estraordinar impoporat. Intrebai
de un locuitor, când s'a intemeiat orașul acela? „Ora-
șul nostru e fórte puternic, — respunse omul meu, —
dar nu scim de când esistă; strămoșii noștri in asta
privință atâta au sciut ca noi“.

„La o mie de ani éráș m'am ivit in locul acesta și
n'am găsit nici urma orașului odinióră puternic. Pe
teritoriul seu un plugar adună fėn. L'am intreat, când
s'a dērîmat orașul care a stat in locul acesta?

— Ciudată intrebare! — respunse plugarul, —
aici nici ódată n'a fost alt ceva decât fėnațe.

„Mai târđiu cu o mie de ani revenind in locul acesta,
eră acoperit de mare. Pe malurile sale pescuía o mul-
țime de pescari; i-am intreat, când a acoperit apa
pământul acesta?

— Cum poți intrebá așá ceva?! — respunseră
dēnșii, — locul acesta totdeuna a fost acoperit de mare.

„Peste o mie de ani éráș am trecut prin locul acela:
marea dispăruse. Intrebai de un păstor care-și páscea
oile pe cóssta unui dél innalt, să-mi povestescă acesta
schimbare. El imi dete respuns identic cu cei inainte
cu o mie de ani.

„In sfėșit am revinit anc'odată in regiunea aceea,
peste o mie de ani. Atunci ochilor mei se ivi un crăș
mai frumos și mai bogat decât mai de mult. Când am
intreat de intemeierea lui, locuitorii lui mi-au respuns
astfel:

„— Timpul intemeierii oraşului nostru este cel preistoric; noi nu ştim când s'a intemeiat, ba nici strămoşii noştri n'au ştiut mai mult în asta privinţă decât noi“.

odată va urmă o catastrofă finală, care va produce mórtea vecinică a firei şi a omenimei.

În mijlocul străformărilor necontenite şi în începutul vecinic al lucrurilor, el nu a presimţit stingerea

Căprióre.

„Şi peste o mie de ani éráş am vinit în locul acela, — urmă Kidz . . .

Aici se opreşte povestitorul din secolul al treispredecele. Nu încapă îndoielă, că el nu a observat, că

totală a luminei şi a vieţii.

Însă, cu tóte că alegoria acesta e defectuósă, totuş putem învăţa mult din ea. Ea ne probéză cât de mici sântem, ne alungă tóte ilusiunile, conform cărora

credem că lumea în care trăim e inalterabilă, și ne arată că istoria omenimei în univers nu e mai importantă decât a unei insecte miserabile, care se naște într-o zi de vără, tot în aceea înveță ce este amorul, crează generațiune nouă și móre.

Astăzi deja sîntem mai norocoși decât Kidz, căci putem să încheiăm calea lui mare făcută înainte cu mii de ani. El s'a mulțămît cu observațiunile făcute în unele puncte ale globului. Noi putem să privim totul în legătura sa. Fără talent profetic, fără vr'o vrăjitură voim să presintăm cetitorilor noștri dîile din urmă ale pămîntului, agonia morții sale și să descriem acel minut infricoșat, în care acela se va nimici.

Astfel hotărește astronomul cu ajutorul științei sale momentul acela, în care doué stele se întîlnesc, cea oră minută și secundă, în care peste sută de ani cutare întunecime în sóre seu în lună va produce gró-ză pe pămînt.

Planeta noastră pe care locuim s'a recit.

Căldura ei din lăuntru, centrală, e slabă și lăncedă; aceea nu mai pôte să străbată la suprafață prin cógia învêtoșată treptat. Scurgerea necontenită secă mările. Apa se depărtéază de maluri, fundul mărilor se rădică, insulele se rentorc la continent, mările mediterane dispar.

Fiind că gheața din regiunile polare crește nencețat, popórele dela nord se mută sóre sud, unde vor manifesta până 'n ziua de pe urmă minunile civilizației murinde.

Atunci Rusia, America de nord, Japonia, Tibet, Europa vor trăi numai ca o amintire, prin cronicile adunate cu multă trudă de cătră arheologii din timpul acela. America de sud, Holandia nouă și încă câteva insule australiane, acoperite de gheață, asemenea au să fie pierdute pentru omenime. Numai equatorul va mai fi locuibil. Africa de mijloc, Indiile, regiunile marelui canal inter-ocean vor fi pline de orașe impoporate și triburile indigene cu remășițele popórelor impinse într'acolo de gerul îngheațator vor formá o rassă nouă, a cărei fisonomie nu s'ar puté defini de cătră nici un antropolog al epocii noastre.

Atunci se vor face descoperiri surprindétore, mințea omenéscă va produce invențiuni ne mai audite față de cari ale noastre sînt numai niște încercări neghiobe. Sahara, Nilul vênét, riurile Amazonice vor avé pe malurile lor niște popóre civilizate, aședate într'o lume cu totul nouă, care de mii de ani le acună comori neprețuite, la o lovitură pămîntul va nasce minuni. Chemie nouă și alte științe moderne se vor nasce în mințea omului. Aerul, pămîntul și internul acestuia, pămîntul cu nóuele sale continente, tóte elemintele întrunite în mánile acestui om perfecționat, vor cevini niște mijloce supuse, pe cari le va infráná, întrebuińá și transformá după placul seu și după caprițiile sale.

Și într'aceste sórele, inima lumii, contrabalantátorul sistemului nostru planetar, va páli și se va reci din moment în moment.

Renumitul astronom Faye díce în privința acesta urmátórele:

„Recirca inimei e identică cu mórtea. Indată-ce se va stinge flacára acesta, organismul animal și vegetal, care deja de mult începuse a se trage spre equator, va dispáre cu totul de pe globul nostru.

„Sórele nu va mai respândi, decât niște rađe palide, prin urmăre spațiul universal va fi cuprins de întuneric și recelá; mișcarea continuă a regiunilor aerice se va transformá într'o linisce compactă; norii din urmă vor vêrsá pe pămînt plóia din urmă; riule și fluviile nu vor mai duce apele în mare. Marea, care éusaș va fi cu totul îngheațată, nu se va mai supune legilor naturale, conform cărorá a crescut și a scádut.

Pămîntul nu va mai avé altă lumină, decât aceea ce-i vor respândi meteoroliții, cari și atunci vor pêtrunde în cercul aerului și se vor aprinde într'ensul.

„Se pôte că și sórele va trece prin acea schimbare, ce se observá la începutul stingerii unor stele, și astfel prin cataclysmes dóră și sórele își va redobândi pe un timp lucrórea sa originară; insé totuș nu peste mult éráș se va întunecá și anc'odată și mai pe urmă se va stinge, ca Lebéda, Corona și alte stele.

„Ceea ce privesce celelalte părți ale universului nostru mic, stelele mișcátore și cele fise d'o potrivă vor avé sórtea pămîntului, urmându-și după aceleași legi rotirea lor în giurul sórelui stîns“.

Dar ce se va întemplá înainte de acest sfêrșit infricoșat? Ce va devini marea familie a omenimii în mijlocul acestei agonii universale?

Să ne întipuiim órele din urmă ale pămîntului ce se va stinge!

Piscurile de gheață ale polurilor vor vini tot mai aprópe de equator. Aici va mai fi încă un mic teritoriu locuibil, va mai fi încă mare deschisă pe glob, dintre a căruí locuitori au murit deja 19 părți din 20. Spre acest loc îngust se va concentra viața tótă, ca și rađe din urmă ale unei lampe ce vré să se stingă. Omenii și limbile lor se vor contopí.

Rassele mari de animale, asemenea mánate aici de frig, vor ajunge între represintanții cei din urmă ai rassei noastre. Tóte productele se vor aduná. Un instinct comun va dominá aceste ființe: instinctul susținerii proprie. Animalele degerate se vor stringe la olaltă și unul în brațele altuia va căutá puțină căldură. Șerpíi nu vor mai avé otravă; ghiarele leilor și tigriilor nu vor mai fi periculóse. Fiérelle se vor alipí de ómeni. Totul vré să trăiéscă și tot să trăiéscă, până 'n ziua cea mai de pe urmă.

În sfêrșit va sfîńți și sórele acesta. Rađele sórelui palid vor luminá un tablou trist: pe malurile celor din urmă mări secate cadavrele celor din urmă ómeni îngheațați.

După mórtea acésta infricoșată vor revêrsá díorile unei omenimi noue. Când viața a dispárut de pe suprafața planetelor, aceeaș causă, care a făcut imposibilă viața pe aceste stele acoperite de západă, va face posibilá aceea pe suprafața sórelui stîns. Sórele va trece prin tóte acele transformări geologice, prin cari au trecut celelalte corpuri ale sistemului nostru universal. Vieța organică și o nouă omenime se va ivi într'ensul, care va atrage în cercurile necunoscute ale puterii atrágátore cătră Hercule. Și acest sóre încă fórté îndepártat odată se va stinge...

Acest proces este o legătură tainică și nesfêrșită a cauzelor și causatelor, a vieții și a morții.

Marcu Emilian.

Doine și hore din Ardeal.

— Din finului Borgoutui —

I.

usu-s'a bádița dus,
Pe valea Bistriții 'n sus.
El s'a dus ca să găséscă,
Pófta să ș-o ímplinéscă,
Doue vaci cu córne largi
Și copile care-s dragi,
Doue oi țigiri bársane
Și copile nêsdrávane.

Dară ori cât' a umblă,
Ca și mine n'a află,
Mioriță blândișoră,
Copiliță balăiöră.

II.

Frunță verde sălcioră,
Puiculiță balăiöră!
Tu n'ai tată — eu n'am mamă,
Amândoi suntem de-o samă;
Tu n'ai frați, eu n'am sorori,
Amândoi ca doi bujori,
Vină! vină! puiculiță
Și m'adapă cu guriță,
Vin'! că dorul me omöră,
Și me arde ca o pară.
Vai de mine n'am creștere,
Puica-mi ține 'n gura mare:
„Omori-te-ar dorul meu!
Că tu ești vielén și rău,
Vrei numai a me 'nșelă,
Eră nu a me luă”.

III.

Dragă mi-i lelița 'naltă
Și la mers cam legănată,
Dragă mi-i lelița 'n joc,
Că se légână cu foc;
Unde-ș pune piciorul,
Se aprinde mohorul,
Unde-arunc' un ochișor,
Acde sufletul de dor.

IV.

Mere * lelea la fântână,
Cu cofița intr'o mână.
Și tot mere ea cântând,
Floricele culegând,
Floricele lăpędând;
Când voinicii le-or culege,
De ei dorul să se lege,
Când or da să le miröse,
Să le intre doru-'n öse.

V.

Frunță verde de piperi,
Haida mândră 'n deal la peri,
Să te 'ntreb, ce-ai făcut eri?
— Am dat apă la doi veri,
Am dat apă de spelat,
Buze dulci de sărutat.
— Și la mine n'ai gândit?
De păcat nu te-ai ferit?
— Decât sfântă c'un mișel,
Mai bine c'un voinicel,
Voinicul are noroc
Și cu densus treci prin foc.

I. Dologa.

Invențiuni noue.

Transfusiunea sângelui. Dl Vulpian a semnalat în ședința Academiei de științe franceze din 26 august

* Merge.

o metodă nouă pentru transfusiunea sângelui. Transfusiunea este un remediu cutezat, la care nu se poate recurge decât în cazurile cele mai extreme și care din această cauză chiar escită în mare grad interesul medicilor. Una din marile piedeci, cari se opun succesului ei este congulabilitatea sângelui; chiagurile cari se pot forma în sângele de transfusă, constituiesc un pericol pentru viața operatului; chiagurile microscopice chiar sânt de temut. Pentru de a înlătura acest neajuns, sângele a fost bătut, desfibrinat: dar licuidul hrănit alterat în acest chip, nu mai deplinesce condițiunile dorite. În alte cazuri s'a adaugat sângelui clorură de sodium: în scurt nu s'a slăbit séu s'a suprimat incheierea sângelui decât alterându-se proprietățile sale fiziologice. Acum câțiva ani dl Schmidt constată, că peptona amestecată cu sânge suspendă pe un timp mai scurt séu mai lung incheierea sa fără ai altera natura sa proprie. Dl Anfanassiew s'a folosit de această constatare și aplicându-o transfusiunii, a isbutit să retragă dela un câne aproape doue treimi din câtimea totală a sângelui și să înlocuiescă cu succes sângele estras prin sânge peptonisat. Densusul propune prin urmare aplicațiunea acestei procederi la om.

Scóterea dinților fără durere. Un dentist din Geneva a găsit un mijloc ingenios de a scóte dinții. El a fost comunicat societății de biologie din Paris de către dl Paul Bert. După acesta invențiune nu se mai întrebunțeză nici un instrument pentru scóterea dinților și ori ce durere este înlăturată. Mijlocul este foarte simplu. Se ia o bucată mică pătrată de cauciuc, care are în mijloc o gaură prin care trece dintele ce trebuie a se scóte; se împinge cauciucul până la partea superiöră a rădăcinii, apăsând asupra gingiei. Cauciucul se stringe la influința căldurii, slăbesce mai înteu rădăcina și sfêrșese prin a o scóte din alveola sa, fără ca cel ce suferă să simtă cea mai mică durere. În general trebuie patru séu cinci zile pentru a avé acest rezultat. Ideea este foarte ingeniosă. Doctorul Galippe a citat, pentru susținerea acestei proceduri, un fapt care tinde a demonstra eficacitatea acestei invențiuni. S'a băgat pentru scop cu totul altul, cele doue incisive centrale ale unei june fete în doue bucăți mici de cauciuc. Din nenoroci'e pentru bolnavă nimeni nu s'a gândit să-i scótă cauciucurile. Cele doue incisive cădură. Este dar indetbul de probabil, că această scótere a dinților prin întrebunțarea cauciucului are să dea în viitor rezultatele cele mai neașteptate.

Mașina care face să plouă. „Comercial Buletin“ din New-York vorbește de o mașină care a fost inventată și cu care se va face încercare în Nouvelle-Galles de Sud. Inventatorul este un Australian, și descoperirea lui este destinată să facă să plouă când va fi trebuință. Aparatul consistă dintr'un balon, purtând o încărcătură de dinamită, care se poate face să isbucnescă îndată ce balonul a ajuns în nori, prin mijlocul unui fier electric ce este legat cu pământul. Esplosiunea va face să plouă. A mai fost, ni se pare odată vorba de o invențiune de felul acesta, dar rezultatele dobândite n'au respuns la aceea ce se așteptă.

Copilași de cauciuc cari țipă. America este țera industriilor celor mai ciudate. O casă din New-York a inventat o jucărie întrebunțată de călătorii cari vor să stea singuri în vagon. Acești copilași, făcuți de cauciuc, se vënd cu prețuri diferite, variând între 10, 40, 50 și 52 de franci, după cum voiesce să aibă cineva unul care să strige mai tare, c'o voce înțepătoare, gemete violente, boieri nesuferite, etc. Aceste strigăte particulare încep îndată ce se apasă pe pantecele acestor falși copilași, și asigură călătorului egoist și inamic d'ori-ce țetovărășie, singurătatea și liniscea în vagonul seu.

Scrisori din Iași.

27 august (8 sept.) 1884.

(Giurul Iașului, cele patru dealuri, băile, ce s'a petrecut în zilele din urmă, emigrarea israeliților, congresul studenți or. esposițiunea industrială, o plagă rușinoasă, Teatrul Național, Societatea lirică, o operetă nouă.)

Vorbindu-ve în prima mea scrisoare de câteva lucruri interioare ale Iașului, țin să completez această scurtă descripție, pomenind aici și despre locurile incunjiurătoare ale acestui oraș, cari sunt într'adevăr demne de văduț, și chiar de studiat.

Cele patru dealuri din giur, au de-asupra lor fiecare câte un monument. Aronean are pe vârful o mică, dar frumoasă biserică, fondată de Aron-Vodă, biserică care odată a servit de mănăstire, și chiar de citadelă, fiind așezată într'o pozițiune și strategică și pitorescă. Galata, posedă de asemenea o frumoasă biserică, cu un zid respectabil, cu multe chilii și case mari de locuit; odinioară ea a fost asemenea mănăstire, dar astăzi nu e servită decât de vr'o doi preoți, ăr casele din interiorul zidului, s'au transformat într'un asil pentru bătrâni și infirmi; la câți-vazeci de pași de Galata, spre miedădi, se găsește încă formidabila *cruce a lui Fereuz*, a cărei istorie sunt sigur că toți românii o știu, și care a fost descrisă în versuri de bătrânul poet iașan Teut. Pe vârful dealului Cetățuia, este asemenea o biserică, purtând același nume; un palat mare dar în ruină, există încă în interiorul unui zid incunjiurător mult mai mare și mai solid decât la precedentă biserică; se ved încă ruinele unui alt zid, spre apus, care pare într'adevăr a fi urma unor lucrări de apărare de o țarie neobișnuită. Palatul și biserică Cetățuiei sunt clădite de Duca-Vodă, domn care a lăsat mai multe monumente eclesiastice în orașul nostru. Se mai spune cumcă această cetățuie ar fi fost legată cu orașul prin un canal subteran prin care se putea comunica la casuri de nevoie; lucrul însă pare foarte puțin probabil, de ore-ce valea Băhluiului, ce acest canal ar fi trebuit să traverseze, este atât de apăsă, în cât un asemenea drum n'ar fi putut fi tăiat în pământ, fără a fi imediat umplut cu apă. La pôlele dealului Repedea, e așezată mănăstirea Socola; construcția și dependințele ei n'au nimic extraordinar, dar e astăzi remarcată prin seminariul ce e stabilit acolo; de lângă această mănăstire (de asemenea părăsită de călugări), începe urcarea dealului Repedea; această urcare e foarte anevoioasă și ține, cu cai buni, aproape o oră. În vârful dealului sunt niște băi minerale de curând descoperite, cari își câștig pe fie-care an o reputație mai bună. Câteva vile pitoresci se ved în lungul sușului, vile de curând clădite și după gistemele cele mai noue și mai originale. Când vârful Repedei e trecut, drumul județan resbate prin o pădure cu o reputațiune . . . nu tocmai glorioasă. Pădurea Bordea e renumită în totă Moldova pentru jafurile și hoțiile cele mai mari ce se comiteau în ea, mai ales când pe acolo eră drumul principal ce conducea în țera de jos, și spre Valahia; astăzi multămită unei administrații și privigheri serioase, drumul e foarte sigur.

Mulțumită călei ferate, iașenii în timp de veră merg în fie-care zi de recreație la câteva puncte de băi, în depărtare de o oră seu două de oraș. Aceste băi sunt Strunga și Unghenii; cele întei sunt băi sulfurose, renumite pentru curarisirea reumatismelor celor

mai înderătice, cele al doilea sunt simple băi de riu, de ore-ce satul Unghenii e situat pe marginea Prutului. Inspre răsăritul Iașului încă e un tîrgușor renumit odinioară pentru baile de Prut, Sculeni, care acum însă e puțin căutat din pricină greutateii drunului, nefiind până acolo o cale ferată.

În cât privesce faptele petrecute în cele din urmă zile în orașul nostru, ve voui vorbi despre ceva care a făcut mare vuet, nu numai în țera noastră, dar în Europa întregă, ba chiar și în Lumea Nouă, în America. Emigrarea israeliților „din România” se restringe numai la emigrarea israeliților „din Iași”. Până acum au plecat două transporturi de câte 150—200 capete, fără însă ca prin acesta să se fi simțit ceva gol în acest oraș unde numita populație e aproape la 40,000. Dar decă v'aș spune, că în schimb pentru acești mult 400 plecați oficial, ne vin, prin diferite frontiere, și în fie-care zi, câte 50 cel puțin israeliți prospeti, și încă mult mai săraci și mai avidi de gheșefturi de cât cei ce plec, decă acesta ar ști-o Lordii engleji ce ne califică cum e mai rău în parlamentul lor, atunci cred că Românul ar fi mai puțin demn . . . de calificarea de barbarism și incultură ce-i se atribue necontentit. După cum ve spun, în o săptămână ne revine cu prisos, și „pe tăcute” ceea ce „intr'un an” și cu „mare paradă” iese din țera noastră.

Studenții universităților din Iași și București au luat de câți-va ani frumoasă hotărîre de a face regulat în fie-care toamnă câte o întrunire generală sub numele de „Congresul Studenților” și în fie-care dată întrunirea făcându-se într'un oraș diferent. Astfel s'au întrunit până acum la Focșani și Pitești, la Bacău și la Turnu-Severin. În ist an, pe la 8/20 septembrie se vor întruni la Galați, portul cel mai însemnat al țării noastre.

La esposițiunea industrială ce se va deschide de sigur la 2/14 septembrie în Iași, sosesc deja mulțime de aderinți, și se speră ca ea să reușescă, decă nu splendid, cel puțin destul de bine.

Îmi vine cam greu să ve vorbesc despre niște lucruri scandalose ce se petrec câte odată pe aici; totuș în termini generali cred, a nu trece de limitele unei corespondenți serioase. Din nenorocire, și la noi, precum în unele părți ale străineității a început a se introduce o plagă rușinoasă, numită pe franțuzesce: *Chantage*. Șantajul în diaristică, după ori ce minte serioasă, se pôte compară cu faptele cele mai greu lovite de dispozițiunile codului penal. Acest șantaj se cuprinde în amenințări făcute prin diare, (fără nici un căpătăiu), la adresa unor persoane seu familii, în scop de a acăpără dela aceste ore-cari sume, pentru a tăcă asupra unor scandaluri familiare seu alte cestiuni delicate. Cum am mai dis, din nenorocire există și în orașul nostru două asemenea organe cari se hrănesc mai mult cu pânea acesta; consecvența unui asemenea fapt, fu, că săptămâna trecută un militar de cel mai innalt rang fiind calomniat de un asemenea diar, în modul cel mai trivial, s'a eșit din datoriasa, amenințând cu sabia chiar pe tipograful ce imprimase diarul în cestiune, pentru a-i da pe autorul articolului, lucru ce a făcut un foarte mare și foarte urit vuet în tot orașul. E foarte de plâns când asemenea fapte se produce și când ele sunt mai ales provocate de organele destinate a respândi lumina și binefacerile într'o societate, ăr nu calomniile și zavistile.

Teatrul nostru Național se pregătesce pentru stațiunea viitoare. Mare isbândă însă nu se vestesc la orizontul nostru dramatic, de ore-ce, acesta instituțiune fiind pre mult căduță în ochii cetățenilor noștri, prin relele administrațiuni ce s'au succedat, pare a nu luă calea. Șrului nici în viitorea ără teatrală. Actorii

vor fi tot cei din anul trecut, — minus chiar câi-va, — er repertoriul se dice că se va compune între altele din: „Fântâna Blanduziei“, „Fiesco“ (de Schiller), „Maestrul Făurar“ (Le maître des Forges), „Bărbatul cu trei femei“, etc. Afară de Fântâna“ și „Fiesco“, toate piesele ce se anunță sunt uvraje de o valoare literară destul de josă; și încă „Fiesco“ a fost anunțat și pe programa anului trecut, fără a fi reprezentat. Me tem că și anul acesta va rămâne tot numai pe programă, de ore ce personalul artistic al Teatrului e foarte neîndesțulător pentru una din capodoperile lui Schiller.

Posedăm o Societate Lirică, cu scop de a face să se represinte diferite opere musicale dramatice. Existența acestei societăți pare însă efemeră, seu cel puțin letargică, căci vedem că multe semne de viață nu da. Dl E. Caudella, un distins violinist și compositor, autor al musicelor din „Olténca“, „Feta Rezeșului“ și „Hatmanul Baltag“ a pregătit după cum aud o nouă operetă în trei acte intitulată: „Beizadea Epaminonda“. Acăsta însă, ca și „Hatmanul“, ar fi să se represinte pentru „prima“ oră tot în Bucuresci; lucru ce ni se pare a fi o desfidere aspră pentru Societatea „Lirică“ de aici, a cărei membru activ e dl Caudella.

lassiensis.

Din părțile sătmărene.

Baia mare, la 9 aug. n. 1884.

(Balul românesc din Bicsad și înființarea unei reuniuni a damelor române din părțile sătmărene.)

Precum promiseseam în corespondința mea despre petrecerea românească din Lipou, am onore a raporta și despre balul, ce s'a ținut în sala băilor dela Bicsad în 27 aug. st. n.

Petrecerea a avut drept scop filantropic sporirea fondului orfanotrofiului diecesei Gherla, pentru părțile ungurene.

De și timpul a fost în gradul suprem neplăcut, plouând torent totă ziua, totuș s'a adunat un public foarte numeros din Țera Oașului, Sătmar, Măramureș, ba și din Sălăgi. Speranțele mele nutrite pentru acăsta petrecere s'au implinit peste așteptare. Balul a durat până la 6 ore dimineța cu animositatea și veselie cea mai mare, și numai obosela după atăta danț ne-a înduplecat, să fim, și să ne întorcem spre odihnă. Quadrilele le-au jucat 35—40 părechi. S'au jucat jocurile romănesci: Romana (de 2 ori), Ardelena, Someșana și Hațegana. Am simțit mare bucurie, vedând cu cătă plăcere jocă damicelele noastre jocurile naționale. Ar fi de dorit, ca dnii arangiatori în toate petrecerile romănesci să introducă aceste jocuri frumoșe, cari, durere, în multe locuri au eșit din modă.

Multe suveniri frumoșe am adus cu mine din acest bal, însă dintre toate cea mai plăcută impresiune mi-a fost esperința, că și damele române din aceste părți au început să pricepă care este misiunea unei românce. Ce e drept, acăsta se manifestă de ocamdată într'un chip modest, dar se speră că cu stăruință incetul cu incetul se va atinge scopul. Progresul pe acăsta cale se pôte face mai ușor prin cultivarea sentimentului național, prin iubirea limbei materne, prin spriginirea literaturii noastre. Credem, că damele noastre din aceste părți, mai ales cele mai tinere, vor porni în direcțiunea acăsta; speranța noastră se întemeiează pe acea întreprindere națională, care s'a inițiat cu ocasiunea acăsta și despre care am să vorbesc mai la vale.

Succesul material al balului a fost escelent. Venitul curat este de 75 fl., remas din venitul brutto,

147 fl. Care va să dice, petrecerea a avut deplin succes.

Dintre dame am înregistrat:

Dnele Maria Barbur (Pomi), Ana Bilț (Baia-mare), Ana Bud (Gherța-mare), Luiza Cocian (Cehul-Sălăgiului), Maria Darabant (Boinesci), Maria Erdős (Trip), Rozalia Tucec (Desesci), Maria Gogea (Călinesci), Berta Kökényesdi (Bărsana), Paulina Lucaciu (Sătmar), Anna Măguran (Baia-mare), Anna Mirișan (Certeze), Em. Petrovan (Săcălășeni), Corn. Pișcorean (Călinesci), Eleonora Pop (Dorolți), Anna Pop (Călinesci), Iulia Pop-Leményi (Prilog), Maria Pop (Tersolți), Maria Serbac (Tarna-m.), Elisabeta Szabó (Mădăras), Iulia Streicher n. bar. de Bernáth (Bicsad), Luiza Vaida (Halmeu).

Dșorele: Elena și Valeria Bilț (Baia-mare), Lucretia Bud (Gherța-mare), Irinca Ciobali (Gherța-mica), Maria Demian (Negresci), Matilda Doboși (Megiesi), Maria Erdős (Trip), Maria Kökényesdi (Bărsana), Susana Lazar (Apsa de m.), Elena Lucaciu (Baia-m.), Otilia Măguran (Baia-m.), Vilhelmina Oros (Halmeu), Irma Oros (Vișeu), Luiza Pelle (Pomi), Laura Pop (Dorolți), Antonia Pop (Călinesci), Cornelia Pop (Vad), Emilia Petrovan (Săcălășeni), Elena Rednic (Iapa), Elisabeta Szabó (Mădăras), Emilia Serbac (Desesci).

Petreceri și conveniri de-aceste ne-arătă, cari sunt lipsele și erorile vieții noastre sociale. Aici s'a constatat, că avem trebuință în primul loc de o reuniune a damelor. Mult timp s'a vorbit despre acăsta idee în cercurile noastre sociale din părțile aceste, dar în sfârșit etă că dorința generală s'a realizat. La balul dela Bicsad s'a făcut pasul decisiv pentru înființarea „Reuniunii damelor române sătmărene“.

După paușă a lunându-se toate damele în o sală laterală, luă cuvântul Rds. D. protopop Alesandru Erdős și invită damele presente a deșbate o propunere relativă la înființarea unei reuniuni de dame române din părțile aceste.

Dl dr. Vasiliu Lucaciu, profesor de limba și literatura română la gimnasiul din Sătmar, cu obicinuită-eloquentă țină un discurs despre importanța și trebuința unei astfel de reuniuni și rogă damele să se constituie în o conferență anume. Propunerea se primi, și presidentă se alesă cu aclamațiune zelosa și gentila protopopesă din Baia-mare dna Ana Bilț n. Erdős, er secretar dl profesor dr. Vasiliu Lucaciu.

Dna presidentă mulțamind prin cuvinte bine simțite pentru increderea și onorea ce i s'a făcut, ocupă presidiul, promițend a lucra cu energie la realizarea acăstei idei frumoșe.

Trecându-se la scopul conferinței, secretarul presintă un proiect de statute ale reuniunii ce are să se înființeze și propuse să se alegă un comitet pentru esaminarea acelor și subșternerea lor la guvern spre aprobare.

Conferența acceptă propunerea și în comitetul provisor alesă următoarele dămne: Maria Barbur n. Lucaciu, Ioana Darabant n. Berinde, Gizella Drumar n. Cresta, Antonia Iernea n. Ciceronescu, Paulina Lucaciu n. Serbac, Ana Măguran n. Coți, Eleonora Medan n. Pop, Clara Nilvan n. Marc, Susana Pop n. Szaploneczai, Eleonora Papp n. Bărsau, Elisabeta Szabó n. Szeremi, Eleonora Pap n. Hosszu, Magdalena Catoca n. Terebeși, Eufrosina Mar n. Pop, Cornelia Pop-Dan n. Lauran.

Apoi dna presidentă presintă lista celor ce luură parte la acăsta conferență; se alesă o comisiune de trei pentru autenticarea procesului verbal, în persoanele dămnelor: Ana Măguran, Maria Barbur și a dșorei Elena Bilț, și — conferența se încheiă.

Comitetul „ad hoc“ va primi seu va schimbă statutele, cari sunt făcute după statutele reuniunii dame-

lor sălagene. După aprobarea lor se va ține adunarea constituitoare, și atunci se va împlini o ferbinte dorință a sătmărenilor, de a vedea pe Românele noastre adunându-se sub stégul culturii naționale!

Băiaș.

Căpriore.

— Vezi ilustrațiunea de pe pagina 429. —

Căpriorele sînt răspândite peste tot globul pămîntesc. În pădurile seculare aflăm cerbul și căpriora, la șesuri oia, printre stînci caprele sălbatice, pe deșerturile sudice gazela și antilopele.

Ilustrațiunea din nr. prezintă ne înfățișează căpriore sălbatice, cari au devenit foarte rare pe continentul european și se găsesc mai cu seamă în unele insule ale mării line.

I. H.

Societatea pentru fond de teatru român.

Adunarea generală a Societății neputându-se ține la termenul fixat și anunțat, aceea se convoca de nou pe zilele 27 și 28 septembrie st. n. în orașul Arad, cu programa publicată în nr. 28 al „Familiei“.

Budapesta 31 august 1884.

În numele comitetului

Dr. At. M. Marienescu,
secretar.

Iosif Vulcan,
vice-președinte.

Literatură și arte.

Serviciul meteorologic în Europa. Sub acest titlu a publicat dl St. C. Hepites, membru corespondent al Academiei Române, notele sale de călătorie, în Analele Academiei de unde s'a extras apoi broșura această. Dl Hepites a fost însărcinat de dl I. Câmpinean, ministru al agriculturii, comerțului, industriei și domeniilor în România, să studieze observatoriile meteorologice din străinătate, în scop de a culege elementele trebuincioase pentru instalarea unei sisteme de observațiuni în țară. Lucrarea prezintă este dar un memoriu descriptiv asupra observatoriilor și institutelor meteorologice din Europa ce autorul a vizitat. La finele memoriului a adăos ore-cari amănunte atât asupra unor observatorii meteorologice ce a vizitat, precum și asupra organizării oficiului central meteorologic din Roma, ce i-a comunicat directorul acelui stabiliment. Lucrarea se împarte în două părți: Organizarea serviciului meteorologic în diferitele state; Crearea serviciului meteorologic în România. Prețul broșurei e 2 lei.

O scriere politică. La Lipsca a apărut în editura librăriei Hermann Bruckner o scriere politică în limba germană, de Rudolf Bergner. Autorul a vizitat Transilvania pe jos și în trăsură; a trăit cu moșii și cu ceialalți români, cu sașii și cu sēcuii, cu ungurii și cu țigani; a dormit în casele și în colibe și unora și altora; s'a bucurat de ospitalitatea voioasă (pag. 50) a românilor și de ospitalitatea superată și sgărcită a sașilor. Vorbesce dar din esperință proprie. Astfel e doră de prisos să spunem, că dēnsul scrie simpatice despre români. Pe temeiul statisticii, dēnsul constată, că dela 1770 și până la 1850 românii s'au înmulțit cu 123%, ungurii cu 112%, er sașii n'au crescut decât cu 45%.

Directorul școlii de Bele-Arte Pinacothecă și museului de sculptură din Iași, face cunoscut, că anul școlar 1884—85 se va începe de luni în 3/15 septembrie viitoriu, după ce mai întîiu se va servi ceremonia religioasă. Inscriverile elevilor deja începute, urmază a

se face în toate zilele dimineața, dela orele 11, până la 3 post meridiane în cancelaria sus menționată școlii din palatul „Artelor-Frumose“, unde au a se prezenta prin cereri timbrate anecuate de actele de naștere, de vaccina, cum și de certificatele studiilor făcute. Elevii trebuiesc să fie însoțiți de părinți, rude, tutori sēu corespondenți, ori de recomandațiuni din partea autorităților din țară.

Horia și Cloșca. Comitetul din Bucuresci pentru sărbătorirea centenarului lui Horia, Cloșca și Crișan, publică un apel, prin care rogă pe scriitorii români să-și trimetă cel puțin până la 25 sept. scrieri de ale lor pentru albumul, ce se va publica

Gramatica limbii române. Fonetica, etimologia, sintaxa și istoria limbii pentru clasele liceale, după lucrările lui Diez, Cipariu, Hășdēu, Lambrior etc. de Ioan Nadejde, a apărut la Iași 1884. Editura librăriei Petru C. Popovici. Prețul 3 lei.

Teatru și musică.

Dșora Bărsescu a apărut din nou pe scena Burgteatrului din Viena în rolul „Hero“ din piesa „Des Meeres und der Liebe Wellen“. Această piesă se reprezintă sâmbetă. În același timp dșora Bărsescu își urmază, după cum am spus, repetițiunile în piesa „Das Fräulein von Laury“. Această piesă nu va fi reprezentată de cât la sfârșitul lui septembrie. Dșora Bărsescu va jua rolul dșorei de Laury. Despre noul debut, din sâmbeta trecută, al domniei sale „N. Fr. Presse“ scrie aceste: Domnișora Agatha Bărsescu, tinera și talentata artistă, care în tōmna trecută, după ce abia pășise de câteva ori pe scena Burgteatrului, dispăruse erăși ca un meteor și luni întregi zăcuse bolnavă, a apărut adi erăși înainte publicului în același rol, în care ea prin farmec atrăsese asupra sa atențiunea generală. Simplă și nobilă în atitudine și gesturi, vioiu și plin de espreșiune jocul minei, cu un curagiu nemăestrit și virgin în întēiul act, apoi după ce a sorbit dulcele venin de pe buzele lui Leandru, plină de pasiune și simțire furtunōsă, astfel reprezintă artista pe Hero în tragedia lui Grillparzer, și „Penații“ Burgteatrului se bucurau, că li s'a redat tinera actriță, trecēdu-i-le cu vederea micile defecte ale esprimării. Publicul a făcut același lucru și recompensă pe dșora Bărsescu cu căldurōse și nesfērșite aplause.

Dșora Teodorini în America. Mai multe diare pe care le primim în acest moment din Buenos-Ayres, precum: „La Patria Italiana“, „La Bensa“, „La Ultima Hora“, „La Cronica“, „El Diario“, „La Nacion“, ne vorbesc despre un nou succes al artistei române Elena Teodorini pe scena teatrului Colon, în rolul „Africanei“ de Meyerbeer. „La patria Italiana“ vorbește despre talentul Elenei Teodorini d'a interpretă cu același succes rolurile cele mai diferite ale maestrilor celor mai neasemēnați în compunerile lor. „Dēnsa are același talent ca și un pictor ce ar fi tot atât de tare în peisagiu ca și în figuri“.

Diarul musical „Doina“, care apare în Bucuresci, anunță, că aducēnd din străinătate o tipografie nouă musicală, va publica în fie-care numer bucăți musicale, precum și metoda pentru învățămēntul musiciei de Papin, care este recunoscută cea mai bună de autoritățile școlare-musicale din Franca și Belgia. Asemenea va publica și cāntece frōbeliane, precum și coruri cu text bisericesc.

C e n o u

Sciri personale. Mostenitorul de tron Rudolf, după cele din urmă informațiuni, va sosi la Sinaia în

diua de 12/24 septembrie. — *Dl dr. Brânză* a fost însărcinat de guvernul român pentru a merge în Austria, Elveția și Franța să studieze la fața locului filoxera, mersul acestui flagel și mijlocele proprii pentru a-l combate. — *Dl dr. Alexandru Grama*, profesor în Blaș, asemenea a fost poștit să colaboreze la etnografia popórelor din Austro-Ungaria, inițială de moștenitorul de tron Rudolf.

Adunarea din Arad a Societății pentru fond de teatru român, (care se va ține la 27 și 28 sept. st. n. și nu la 28 și 29, precum din greșelă s'a anunțiat în unele diare), va avea un succes frumos. Comitetul de primire din orașul acela, în frunte cu dl președinte dr. Nicolau Oncu, lucrăză cu zel, pentru ca cei ce se vor aduna în zilele acele acolo, să ducă cu sine acasă suveniruri plăcute. Acel comitet va arangia în zilele adunărilor un banchet, concert și bal, probabil toate trei în otelul „Crucea Ală”. Banchetul se va ține în 27 septembrie după mieđăđi, concertul în aceeaș di s'era și 'n urmă balul în 28 septembrie. Concertul promite publicului o s'era dintre cele mai plăcute. Puterile acestui concert s'unt: d'omna Gabriela Ionescu și domnișora Ana Bonciu din Arad, dra Eugenia Serb din Pesac; apoi dl N. Popovici din Caransebeș și în fine renumitul cor al plugarilor români din Chiseteu. Drele Bonciu și Serb vor jucă în pian, ăra d'na Ionescu va cântă un solo și un duet cu dl Popovici. T'ote trei s'unt adev'erate măestre în arta lor. Dl Popovici, care are deja un nume pr' frumos și o voce admirabilă, va cântă un sololarie din „Traviata”, un duet și alte trei piese mai mici. Corul din Chiseteu în sine e o putere mare și va cântă trei numere, între cari se află și „Hora Sinaei”, o piesă italiană și „St'ea României” seu „Junimea Parisiană”. Corul va fi compus din 26 bărbați și 8 femei soprane. Mai ins'emnăm, că la bal 12 tineri din societatea „Progresul” de acolo vor jucă în costum național „Călușerul”. Cu plăcere invităm dar publicul român din t'ote părțile să ia parte în numer cât mai mare la ac'asta frum'osă adunare culturală!

Regele Milan, cu ocasiunea petrecerii regelui Carol la Belgrad, a decorat t'otă suita acestuia. Astfel, dl general Fălcoian a primit marele cordon al ordinului Takova; d'ni coloneli Botean și Dumitrescu-Maică, au fost numiți ofițieri ai ordinului Vulturul alb, etc. După câte aflăm, la r'endul seu, regele Carol a luat m'ăsuri spre a decoră mai multe notabilități s'erbe, precum și pers'onele cari i-au fost atașate. Totodată mai suplinim, că regele Milan când a dat suveranului României comanda de on'ore a regimentului al 6 de linie s'erbesc, a đis, adresându-se soldađilor acestui regiment, că trebuie să fie mândri că au de comandant pe eroul dela Plevna, care a contribuit f'orte mult la starea actuală a lucrurilor în Orient.

Hymen. *Dl Ioan Costin* teolog absolvent al diecesei Gherla și *dș'ora Elena Lucăciu*, fiica inv'etătorului-cantor Mihai Lucăciu din Baia-mare, la 11 l. c. ș-au serbat cununia.

Congresul bisericeii gr. or. naționale din Transilvania și părțile ungurene este convocat pe 1/13 oct. la Sibiu. Alegerile se vor face în luna curentă în t'ote diecesele.

Balul din Reghinul săsesc arangiat de tinerimea română de acolo la 27 august st. n., a avut un succes frumos. De și timpul a fost nefavorabil și astfel publicul din depărtare n'a putut vini atât de numeros, precum doria, totuș s'au intrunit un numer considerabil și cei adunați își petrecură vesel. În fruntea comitetului arangiat'or a stat zelosul domn protopresbiter Galaction Șagău, carele a contribuit mult la succes. Mai multe dame, a căror nume ins'eu nu ni se comunică, se presintară în costum național. În paușă câți-

va tineri au jucat „Călușerul”. Balul a ținut până dimineța la 5 ore.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele și domni: Dna Ioana Moldovan n. Farcaș 1 țuitor de țigări sculptat, dna Maria Nasta 1 orologiu reveilmatin, dș'ora Vilma Moldovan 1 calimariu cu termometru, dl dr. Moga medic 1 revolver cu 6 focuri, dna Iosefina Stezar 1 covor brodat, dș'orele Ana și Letitia Todescu 1 buchet de flori de c'era, dna Sofia German prof. 2 tablouri, dna Susana Costin prof. o m'ăsărită de harras, dș'ora Otilia Tier o perină pentru fotel, dș'ora Iulia S'ecărean o tasă pentru bilete, dș'ora Gizela S'ecărean 1 năframă de ată albă, dș'ora Maria Luca o tasietă pentru bilete, dș'ora Susana Fulea 1 sort italian, dș'ora Ioana Cugel 1 țuitor pentru țigări, dna Maria Rimbaș 4 servete pentru cafea, dna Rosalia Jurca un servet de mesă și 1 ștergar, econ'oma Elena Tisu 1 traistă de lână și 1 merindeță, prunca Maria Lazaruț 1 ștergar, econ'oma Ana Verner 1 ștergar, econ'oma Rosalia Tisu 1 ștergar, Saveta Ilieș 1 merindeță și 1 ștergar, econ'oma Teresia Mariș 1 ștergar, econ'oma Ana Rudean 1 ștergar, econ'oma Reveca Alba 1 ștergar, econ'oma Saveta Cristea 1 merindeță, econ'oma Vuța Stan 1 merindeță, econ'oma Maria Star 1 traistă, econ'oma Indreiu Mariuță 1 ștergar, dna E. Cătean 2 fl., dna Calava Săbău 50 cr., dna E. Obădău 1 fl., dna C. Feier 1 husoș în natură 33 cr., dș'ora Nina Imp'erat 1 fl., dna Ioana Stanca n. Chirca 1 perină de divan croșetată.

Adunări inv'etătorești. În districtul Turda reuniunea inv'etătorilor gr. or. a ținut adunarea sa în Coșocna la 28—31 august st. n., funcționând ca comisar consistorial dl dr. Ioan Crișan, profesor la institutul teologic-pedagogic din Sibiu. Din ambele protopresbiterate Cluș și Turda s'au înfătoșat numai 19 inv'etători. Adunarea fu deschisă prin dl comisar; apoi președintele reuniunii, parocul din Coșocna dl Teodor Geortea bineventă pe dl comisar, care a ținut prelegeri practice din exercițiile intuitive, din introducerea scris-cetivului, precum și despre întrebunțarea cărții din partea elevilor; apoi a poștit pe t'oti membrii ordinari prezenți a prelege despre cele percurse. În sfârșit inv'etătorul din Coșocna, dl Gavril Teodoruț mulțami dlui comisar pentru zelul neobosil. — *La Lipova* în 12 și 13 sept. st. n. se țin'u adunarea generală a reuniunii inv'etătorilor români gr. or. din tractul protopresbiterat al Lipovei; președintele reuniunii e dl Constantin Crăciun, secretar dl George Boc.

Societatea „Transilvani'a”. Stipendiul „A. Păpui Ilarian” în suma de 1600 lei anual fiind liber cu începere dela 1 octombrie 1884 înainte, se aduce ac'esia la cunoșcința doritorilor de a-l obține. Acest stipendiu este destinat pentru studiu la o „Acad'emie de comerț”. S'unt admiși la concurs numai tineri români de peste Carpații. Doritorii de a obține acest stipendiu vor înaintă cererile lor în scris cătră comitetul societății „Transilvania” Bucu'esci, strada Plantelor nr. 24, cel mult până la 25 august a. c. st. v. și le vor ins'otii de următ'orele acte: 1. Certificat de botez; 2. Certificat că a terminat liceul și a depus bacalaureatul (maturitatea), seu că a terminat o școlă reală ori comercială secundară; 3. Certificat de paupertate; 4. să-și ia îndatorirea a se conformă dorinței esprimate prin art. 4 din statute, de a-și aplică cunoșcințele în partea locului și în fine a 5. să-și ia îndatorirea ca la terminii preveđuți în programa acad'emieii unde va fi trimis, să-și facă neap'erat esamenele. Neîndeplinirea acesteii îndatoriri atrage după sine pierderea stipendiului. Președintele societății: General G. Adrian, Secretariu: D. Precup.

La universitatea din Cluș, în semestrul de iarnă al anului școlar 1884/5 nu se vor ține prelecțiuni din limba și literatura română. Acesta este de ocamdată rezultatul turburărilor inscenate în vîră trecută de cătră tinerimea magiară de acolo. Din acesta se constată înțel, că dl dr. Silași în adevăr este concediat și a doua că dl Moldovău Gergely încă nu este numit în locul dsale, ba că dl Silași încă nu este substituit prin nimene.

Serată română în Constantinopol. Diarul „Eastern-Express” din Constantinopol scrie că în sêra zilei de 5 septembrie o frumoasă serată a fost dată de dna Mavrogheni în palatul legațiunii române din Buyukdere. Invitații, toți membrii ai corpului diplomatic și ai lumii înalte din Bosfor, erau în număr de 150.

Sciri scurte. În Timișoara a ars în săptămîna trecută fabrica de spirit a lui Friedmann dimpreună cu grajduri, 300 boi și 40 case. — **Invețătorul din Făgăraș** Aron Nicolae a fost condamnat de tribunalul de acolo la arest de două zile și la amîndă de 5 fl., fiind că la maiialul făcut la 15 maiu copiii au eșit cu stegulele de hîrtie și cu cocarde tricolore românesci. — **Sardou** a terminat o dramă nouă, a cărei eroină este Teodora, soția împăratului Iustinian, care a fost balelistă și curtisană, și care numai prin frumsêta ei admirabilă a ajuns pe tron; Sardou ș-a vîndut piesa cu 200,000 fr., cu condițiunea ca aceea să se jöce în luna lui noiembrie. — **Guvernul italian** a însăreinat pe dl Bruto Amante, cunoscutul filoroman și redactor al diarului „Confederațiunea latină”, să-l represinte la inaugurarea statuei lui Ovidiu, care se va face la Constanța în luna lui octombrie. — **Copiii regelui din Siam.** Diarul „Celestial Empire” dice, că regele din Siam are 263 copii. Și când se gîndesce cineva, că acest rege n'are încă trei-deci de ani!

Necrolöge. *Generalul Carol Davila*, conducătorul întemeiării Asilului Elena Dömnă din București, a încetat din viață la București în duminica trecută, în etate de 56 ani. Dönsul de origine a fost frances, s'a născut la Parma, ș-a făcut studiile în Franca și la 1852 susținut teza de dr. în medicină. La cererea principelui Stirbei vîni în România să organizeze în țără spitalele și serviciul sanitar. În 1853 doctorul Davila sosind la Giurgiu fu numit medic șef al armatei și numai decăt își începü activitatea. În scurt timp creă o grădină botanică, organiză o școlă de medicină, veterinară și de farmacie și înființă o mulțime de spitale. La 1866 camera și senatul i deteră ca recompensă națională pentru eminentele servicii aduse țării naturalisarea cea mare, cu töte drepturile de cetățar român, în care calitate a organizat apoi înființarea Asilului Elena Dömnă, al cărui suflet și conducător a ramas până la mörte. Dönsul a fost căsătorit de două ori și din a döua căsătorie i-au ramas doi fii și o fiică. În mormîntarea s'a făcut marți cu mare pompă cu cheltuiela statului. — **Iosif Barac**, protopresbiterul gr. or. român al tracului I al Brașovului, paroc primar la biserica St. Nicolau din Scheiu, asesor consistor al arhidieceșan și metropolitan, președintele delegațiunilor școlare, efor al școlilor centrale române gr. or. d n Brașov, membru ordinar al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român și al altor Asociațiuni și reuniuni din loc, a încetat din viață la 9 sept. st. n., în etate de 71 ani, după ce a servit bisericeii și națiunii sale cu zel și devotament în curs de 44 ani. Il deplâng: sora sa Marina Mandragiu n. Barac, cumnatul seu Mihail Mandragiu, ginerile seu George Belisimus, și numeroși stimatori. — **George Sztupa**, farmacist în Budapesta, a repausat la 10 l. c. în etate de 72 an.

A r i t m o g r i f

de *Veturia Lazar Purcărețan.*

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. Un principat german.
5. 11. 7. 3. 2. 3. 12. 4. 3. Un lac în America.
1. 3. 7. 8. 4. 6. Un deș al Grecilor.
2. 10. 1. 4. 6. O ghicitură.
7. 10. 2. 10. 6. O deită.
3. 5. 3. Nume femeese.
12. 3. 5. 12. 10. 6. Fluviu în Asia.
9. 11. 5. Bëutură.
6. 3. 1. 11. 10. Instrument omoritor.
2. 4. 1. 11. 5. Pêtră scumpă.
4. 2. 3. 5. 11. 3. O musă.
11. 3. 9. 3. Insulă în Oceanul mare.

Terminul de deslegare e 24 septembrie. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

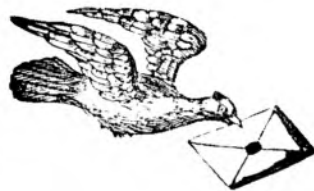
*

Deslegarea ghiciturii de cifre din nr. 32:

12	31	6	34	16
35	9	18	14	23
26	2	28	1	32
19	17	33	5	25
7	40	4	45	3

Deslegare bună ni-a sosit dela dömnese și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Eufrosina Popescu, Amalia Crișan, Iosefina Pop și dela dnii Teodor Șerb, G. N. Stefanescu, Iuliu Tuducescu, I. T. Vasilichi. Premiul fu dobândit de domnișora Iosefina Pop.

Poșta Redacțiunii.

Dnei E. O. n. C. În privința „Amicului Familiei” din Graz nu ve putem da nici o informațiune: decăt mai apare seu ba, căci noi nu l'am vëdüt. Decăt l'ați abonat pe anul întreg și totuș nu-l primiți de fel, de și ați reclamat, încât vi s'a urit: faceți reclamațiune prin biuroul poștal!

Avut-am si eu... Sentimente frumoșe, însă încă nu sînt prezentate în formă potrivită.

Dlui I. D. Vor urmă pe rënd. Vom primi bucuros și po-vesti, păstrându-se originalitatea.

Călındarul săptămînei.

Ȋua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sër-bătorile.	Sörele resare	Sörele apune
Duminea 14-a după Rusale.			Evang. dela Mateiu c. 22, v. 5, a inv. 3.		
Duminea	2 14		Sf. Mamant	5 35	6 16
Luni	3 15		Sf. Antim.	5 37	6 14
Martți	4 16		Mart. Vavila	5 38	6 11
Mercuri	5 17		Prof. Zacharia	5 39	6 9
Joi	6 18		Min. arch. Mihail	5 41	6 6
Vineri	7 19		Mart. Sozont	5 43	6 4
Sămbetă	8 20		(+) Nasc. Maicii Dlui	5 44	6 3

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollösy în Oradea-mare. Strada principală.